

Financieel Jaarverslag Zuiderlicht 2019

18 juni 2020

Beste leden, vrienden en partners van Zuiderlicht,

Voor jullie ligt het jaarverslag van 2019: een jaar vol zon, wind en warmte. We kijken terug op projecten van de lange adem, projecten die tóch niet doorgingen, en projecten die we in nog geen drie maanden realiseerden. Zo kan het dus ook.

Zon

Zon is nog steeds onze *core business*. In 2019 legden we zonnepanelen op vier scholen: in het voorjaar de Geert Groote School in Amsterdam Zuid, en in de zomer De Dapper en Thula in Oost. In september kwam de vraag of we voor het einde van het jaar zonnepanelen konden realiseren op Laterna Magica op IJburg, en Daltonschool de Meer in de Watergraafsmeer. Dat lukte.

Verder was 2019 vooral ook het jaar waarin we samen met Janszon van de Gemeente Amsterdam de opdracht kregen om zonne-energie op te wekken op 15 gemeentelijke daken. Het is een bonte verzameling van grote, kleine, nieuwe en oude daken, verspreid over de stad, daken van buurtcentra, kinderdagverblijven, kantoren, ateliers en diverse maatschappelijke instellingen: oftewel, daken naar ons hart. Het bleek echter een grote uitdaging om van al die verschillende daken alle benodigde gegevens boven tafel te krijgen, om alle huurders te spreken en om alle diverse betrokken afdelingen binnen de gemeente akkoord te krijgen voor het opstellen en tekenen van contracten. Daar kwam bij dat we voor de meeste daken geen gebruik konden maken van de SDE-regeling. Andere regelingen waren te onzeker: het Ministerie van Economische Zaken nam geen besluit over de aflopende salderingsregeling, en met de verlaagde belasting op elektriciteit bracht de postcoderoosregeling te veel risico met zich mee. Het gevolg was dat we, ondanks de vele geïnvesteerde uren, in 2019 slechts 90 panelen op een gemeentekantoor aan de Cruquiusweg realiseerden. Janszon legde zelfstandig zonnepanelen op het Fietsdepot in West. Het is overigens nog steeds ons doel om ook de overige 13 daken maximaal te benutten.

In totaal legden we dus 791 zonnepanelen op 5 daken, met een opgesteld vermogen van ruim 260 kWp. Dat bracht het totale aantal op 2.910 zonnepanelen.

Wind

We verkochten ons aandeel van windmolen de Grutto in Flevoland, aan de lokale coöperatie. Tegelijkertijd klopten we het stof van oude plannen voor lokale, Amsterdamse windmolens. Na jaren van windstilte, als gevolg van restrictieve regels van de Provincie Noord-Holland, gloort er sinds de provinciale verkiezingen eindelijk weer hoop. Al in 2015 richtten we samen met Onze Energie, de Windvogel en Amsterdam Energie Amsterdam Wind op, met als doel om windmolens te realiseren aan de Noorder IJplas. Samen met de gemeente Amsterdam en NDSM Energie namen we deze uitdaging weer ter hand.

Warmte

Als we eigenaar kunnen zijn van windmolens en zonnepanelen, dan kunnen we ook eigenaar zijn van duurzame warmtesystemen. Toch? Samen met Zuiderlichtlid Anne Stijkel, en Groengas Gaasperdam, maken we plannen

voor een coöperatief warmtesysteem in Amsterdam Zuidoost. Plannen voor het opwekken van groengas, met als basis rioolwater en groente-, fruit- en etensresten.

Groei

Zuiderlicht trok in 2019, 170 nieuwe leden aan. Dat bracht het totaal op bijna 900. Samen investeerden we bijna €300.000 waarvan leden de helft zelf in brachten. Niet belangrijk, maar toch leuk om te melden: Zuiderlicht staat in de landelijke top 5 van Hier Opgewekt, als energiecoöperatie met de meeste zonprojecten.

Dank

We danken al onze leden, en in het bijzonder de actieve leden en partners. Zij maakten de hier gepresenteerde resultaten mogelijk.

Het bestuur van Zuiderlicht

Pauline Westendorp, Igor de Glas, Marinus Knulst, Ronald van Oijen en Yolanda Sikking.

Toelichting financieel Jaarverslag 2019

Het financieel jaarverslag bestaat uit de presentatie en toelichting van

- de “staat van baten en lasten”
- de balans

De staat van baten en lasten laat zien welk resultaat Zuiderlicht in 2019 behaalde.

De balans is een momentopname: op 31-12-2019 namen we de schulden en bezittingen van Zuiderlicht op.

Boekhoudkundig bestaat Zuiderlicht uit twee onderdelen: projecten en organisatie. Zo zorgen we ervoor dat we leningen, die leden aan de coöperatie beschikbaar stellen, alleen inzetten voor het ontwikkelen en realiseren van projecten. Leningen gebruiken we dus niet om kosten voor de organisatie te dekken. Omdat we voor de organisatie wel kosten maken hebben we andere inkomsten nodig om de organisatie te financieren.

Inhoudsopgave

Staat van baten en lasten – Projecten	4
<i>Gebruiksvergoeding en Stimulering Duurzame Energie</i>	4
<i>Projectontwikkeling</i>	5
<i>Donatie</i>	5
<i>Rente spaartegoeden</i>	5
<i>Exploitatiekosten en reserveringen</i>	5
<i>Ontwikkelingskosten</i>	5
<i>Bijdrage aan organisatie</i>	5
<i>Afschrijving</i>	6
<i>Rentekosten</i>	6
<i>Accountantsverklaring</i>	6
<i>Resultaat projecten</i>	7
Staat van baten en lasten – Organisatie	7
<i>Lidmaatschappen</i>	7
<i>Bijdrage Greenchoice</i>	7
<i>Sponsoring en subsidie</i>	7
<i>Bijdrage projecten aan organisatie</i>	8
<i>Kosten voor de organisatie</i>	8
<i>Ledenavonden</i>	8
<i>Kennisoverdracht en samenwerking</i>	9
<i>Betaalde en onbetaalde tijdsinvestering</i>	9
<i>Resultaat organisatie</i>	9
Staat van baten en lasten – Projecten en organisatie	9
<i>Bijzondere baten</i>	9
Balans – Activa	11
<i>Vaste activa - Zonnepanelen</i>	11
<i>Vaste Activa - Wind</i>	12
<i>Liquide middelen</i>	12
Balans – Passiva	13
<i>Eigen vermogen</i>	13
<i>Reserveringen</i>	13
<i>Langlopende schulden en leningen – Leden</i>	14
<i>Langlopende schulden en leningen – Duurzaamheidsfonds</i>	14
<i>Kortlopende schulden en leningen</i>	15

Staat van baten en lasten – Projecten

Winst en verlies Projecten		2019	2018
Gebbruiksvergoedingen	€ 33.386		
Stimulering Duurzame Energie	€ 32.056		
Inkomsten postcoderoos	€ 5.184		
Opbrengst Projectontwikkeling	€ 19.024		
Opbrengst donaties leden	€ 683		
Ontvangen creditrente	€ -		
Opbrengst uit Projecten		€ 90.333	€ 78.565
Verzekeringen en onderhoud	€ 3.839-		
Reservering omvormer	€ 3.404-		
Reservering verplaatsing panelen	€ 200-		
Bijdrage projecten aan organisatie	€ 5.390-		
Ontwikkelingskosten projecten	€ 23.828-		
Rente op leningen derden (2019)	€ 6.323-		
Lasten Projecten		- € 42.984	- € 41.141
Afschrijving		- € 37.199	- € 30.643
Resultaat projecten voor rente		€ 10.150	€ 6.781
Rente op leningen leden (2019)		- € 8.701	- € 5.504
RESULTAAT PROJECTEN		€ 1.449	€ 1.277
RESULTAAT PROJECTEN EX DONATIES		€ 766	€ 827

Gebbruiksvergoeding en Stimulering Duurzame Energie

In de tabel hierboven zie je de baten uit projecten. De belangrijkste opbrengsten zijn de inkomsten uit exploitatie van bestaande projecten. Dat zijn zogenaamde gebruiksvergoedingen: dat wat organisaties ons betalen voor het gebruik van de opgewekte stroom. En SDE+ (Stimulering Duurzame Energie): een subsidie die de exploitatie van grootschalige duurzame energieprojecten rendabel maakt.

De bestaande projecten op de Begraafplaats Buitenveldert, Arsenal, het IJburg College 1 en 2 de basisscholen Het Podium, Het Gein en De Zuiderzee en Tennisvereniging Joy waren in 2019 een volledig jaar operationeel. In oktober sloten we ook de panelen op De Apollo aan. Gedurende het jaar realiseerden we zonnepanelen op de Geert Groote School, De Dapper en het gemeentekantoor aan de Cruquiusweg. Nog net voor de Kerstvakantie namen we de zonnepanelen op Laterna Magica in gebruik en gingen de zonnepanelen op het dak van de Daltonschool De Meer. Van deze projecten hadden we nog geen inkomsten in 2019.

Zuiderlicht maakte voor de zonnepanelen op de Geert Groote School, voor een tweede keer gebruik van de zogenaamde postcoderoosregeling: leden die in dezelfde of aangrenzende postcode wonen, en klant zijn bij Greenchoice, kunnen de zonnestroom afnemen. Voor Zuiderlicht is de inkomstenstroom tweevoudig. Ten eerste verkoopt Zuiderlicht de opgewekte stroom aan Greenchoice. Ten tweede mag Greenchoice, bij leden die de stroom afnemen de Energiebelasting (EB) in mindering brengen. Een deel van het voordeel (€0,01 per kWh) blijft bij de deelnemende leden. De rest gaat naar Zuiderlicht: om rente en leningen voor het project af te kunnen lossen en tegemoet te kunnen komen aan de projectkosten. Het eerste project dat Zuiderlicht op die wijze realiseerde waren de 34 zonnepanelen op tennisvereniging Joy. De opbrengst van de Geert Groote School is vanaf begin maart geregistreerd en draaide in 2019 dus bijna 10 maanden.

Projectontwikkeling

Inkomsten uit projectontwikkeling komen voor het grootste deel voort uit een versterkingssubsidie voor zoncoöperaties van de gemeente Amsterdam en voor een kleiner deel van een subsidie van de provincie Noord-Holland. In totaal ontvingen we €19.024 voor de ontwikkeling van nieuwe projecten in 2019.

Donatie

In 2019 keerden we voor de vijfde maal rente uit aan leden die in de periode van augustus 2013, tot en met december 2018 een lening verstrekten aan de coöperatie. Een aantal leden koos ervoor de rente niet uit te laten keren. Een totaalbedrag van €683 aan rente is door leden in 2019 gedoneerd.

Na een terechte opmerking van leden hebben we nagedacht over een bestemming van de gedoneerde rente. Het voorstel is om een Potje van Paultje te maken: voor educatief rendement. Heb je als lid, of gebruiker van gebouwen waar de panelen van Zuiderlicht op liggen, een goed idee om de wereld duurzamer, bewuster en mooier te maken? Dan kun je een aanvraag indienen. Want zonnepanelen, zijn immers nog maar het begin. Indien de ALV met het plan instemt gaan we met het idee aan de slag, en benaderen we onze (jonge) leden en de diverse locaties, waaronder scholen en sportclubs. Dat levert vast mooie verhalen op die we zullen delen.

Rente spaartegoeden

Zuiderlicht ontving gedurende het jaar leningen van haar leden die tijdelijk op de spaarrekening stonden tot het moment dat we die kunnen investeren in het project. Omdat er geen rente op zakelijke (spaar)rekeningen wordt gegeven, ontvingen we in 2019 geen spaarrente.

Exploitatiekosten en reserveringen

Voor zowel de locatie als voor onszelf is het belangrijk dat een installatie goed functioneert. Als dat niet zo is heeft dat immers direct consequenties voor de inkomsten. Daarom verzekeren we elk project tegen o.a. diefstal en productieverlies en maken we reserveringen voor eventuele onderhouds- en reparatiekosten.

Omvormers zijn gevoelige instrumenten en ze gaan minder lang mee dan de zonnepanelen zelf. Daarom reserveren we budget voor de mogelijke vervanging van de omvormers. Het gereserveerde bedrag is afhankelijk van de duur van de garanties en de huidige kosten van vervanging. Daarnaast reserveren we budget voor het mogelijk moeten verplaatsen van de zonnepanelen.

Ontwikkelingskosten

Ontwikkelingskosten zijn bijvoorbeeld kosten voor het maken van constructie-berekeningen: of een dak sterk genoeg is. En eventueel juridische kosten voor bijvoorbeeld het vestigen van een recht van opstal. Die kosten mogen worden *geactiveerd*. Oftewel, die mogen we afschrijven.

Zuiderlicht maakte in 2019 kosten voor de ontwikkeling van in totaal 10 zonprojecten. We realiseerden er vijf. De andere projecten vielen om diverse redenen af, of deden we nog niet. Een groot deel van die daken valt onder het cluster van gemeentelijke daken. We gaan ervanuit dat we die daken in 2020 en 2021 kunnen realiseren. De ontwikkelingskosten die we in 2019 maakten bedraagt €23.828.

Bijdrage aan organisatie

Voor het realiseren van projecten zijn een goed lopende organisatie en bijvoorbeeld een website nodig. In het bedrijfsmodel van Zuiderlicht is een jaarlijkse bijdrage van de projecten aan de organisatie opgenomen. Elk project draagt €10,00 per kilowattpiek (kWp) per jaar af aan de organisatie. De projecten op basis van de Postcoderoos-regeling (JOY en Geert Groote School 2) dragen op een andere manier bij, namelijk via de

vergoeding die Zuiderlicht ontvangt van Greenchoice voor de leden die de stroom van deze projecten afnemen. Zuiderlicht heeft tot en met december 2019 in totaal 880 kWp aan opgesteld vermogen zonne-energie gerealiseerd. Hiervan is 51 kWp op basis van de postcoderoos. Wanneer alle tot nu toe gerealiseerde projecten een volledig jaar operationeel zijn, betekent dat een jaarlijkse bijdrage aan de organisatie van €8.290. Omdat de 5 nieuwe projecten verspreid over het jaar, waarvan 2 projecten pas aan het einde van het jaar in gebruik zijn genomen, komt de bijdrage aan de organisatie in 2019 uit op €5.390.

Afschrijving

Zuiderlicht schrijft haar zonnepanelen gedurende 15 jaar af. De totale afschrijvingskosten over 2019 van de lopende projecten samen bedragen €37.199. Een verdere specificatie van de afschrijvingskosten is opgenomen bij de toelichting op de balans.

Rentekosten

Voor de financiering van de projecten trekt Zuiderlicht leningen aan van zowel haar leden als van het Duurzaamheidsfonds van de gemeente. Over beide leningen is Zuiderlicht rente verschuldigd. De hoogte van de rente over de leningen stellen de leden tijdens de ALV vast. Het streven is om tussen de 2% en maximaal 5% rente uit te keren. Bij 3% bedraagt de rentelast over alle door Zuiderlicht ontvangen leningen tot en met 2019 €8.690. Samen met een verlate rentebetaling van €11 die in 2019 is gedaan, komt het totaal op €8.701.

Zuiderlicht sloot een lening af bij het duurzaamheidsfonds voor zonnepanelen op de Geert Groote School 2, de Dapper, het gemeentekantoor aan de Cruquiusweg en Laterna Magica. De hoogte van de ontvangen lening per project tot en met december 2019 is opgenomen in onderstaande tabel. De rente over de leningen uit 2015 (Arsenal en IJburg College 1) bedraagt 1,99%. De rente over leningen die in 2017 of later zijn afgesloten bedraagt 1,5%.

De zonnepanelen op Daltonschool De Meer realiseerden we in 2019. De leningen van het Duurzaamheidsfonds ontvingen we echter pas in januari 2020. Over die lening is in 2019 dus geen rente verschuldigd. De gecombineerde rentelast over de leningen die Zuiderlicht tot en met 2019 ontving bedraagt €6.323.

Leningen Duurzaamheidsfonds	Rente	Start datum	Lening bij start
Arsenal	1,99%	2015-07	€35.000
IJburg College 1	1,99%	2015-05	€ 100.000
IJburg College 2	1,5%	2017-05	€ 120.000
IJburg College 2 (uitbreiding)	1,5%	2018-07	€ 17.000
Apollo School	1,5%	2018-07	€ 46.000
ABSA het Podium	1,5%	2019-03	€ 28.000
ABSA het Gein	1,5%	2019-03	€ 27.000
ABSA de Zuiderzee	1,5%	2019-03	€ 46.000
Geert Groote School 2	1,5%	2019-03	€ 30.000
De Dapper	1,5%	2019-09	€ 35.000
Cruquiusweg	1,5%	2019-10	€ 25.000
Laterna Magica	1,5%	2019-11	€ 48.000
Totaal			€ 557.000

Accountantsverklaring

Grote projecten waarvoor we subsidie ontvangen, zoals de SDE, moeten boven een bepaalde grens middels een accountantsverklaring aantonen dat er geen sprake is van zogenaamde overstimulering. Voor de projecten die in 2019 zijn gerealiseerd is geen accountantsverklaring nodig en zijn daarom geen kosten voor gemaakt.

Resultaat projecten

Wanneer we alle uitgaven van de opbrengsten aftrekken, en wanneer we uitgaan van een rente van 3% over de ontvangen leningen van leden, is een positief resultaat van €1.449

Staat van baten en lasten – Organisatie

Winst en verlies Organisatie		2019	2018
Eenmalige lidmaatschappen	€ 148		
Samenwerking Greenchoice	€ 7.050		
Opbrengst sponsoring en subsidie	€ 14.954		
Bijdrage projecten aan organisatie	€ 5.390		
Opbrengst Organisatie		€ 27.542	€ 19.755
Ledenwerving	€ 6.878-		
Ledenadministratie	€ 600-		
Website	€ 1.484-		
Financiële administratie	€ 3.160-		
Bankkosten	€ 357-		
Verenigingskosten	€ 6.980-		
Onderzoeksopdracht	€ 3.091-		
Lasten Organisatie		- € 22.550	- € 13.068
RESULTAAT ORGANISATIE		€ 4.992	€ 6.687

Lidmaatschappen

In 2019 werden 148 mensen en bedrijven lid van Zuiderlicht. Zij betaalden allen het eenmalige lidmaatschap van €1.

Bijdrage Greenchoice

Sinds de officiële start in 2013 werkt Zuiderlicht samen met Greenchoice. De samenwerking houdt in dat Greenchoice aan Zuiderlicht een financiële bijdrage levert, voor iedere klant (al of niet lid van Zuiderlicht) die aangeeft de activiteiten van Zuiderlicht te willen steunen. Dit geldt voor zowel bedrijven als individuele huishoudens. Voor een huishouden dat zowel gas als elektra afneemt bij Greenchoice krijgt Zuiderlicht jaarlijks €50.

In 2019 kwamen er 51 huishoudens bij waardoor het totaal eind 2019 is uitgekomen op 250 leden en/of klanten die een energiecontract hebben bij Greenchoice. Niet iedereen heeft zowel een elektra als een gas aansluiting. Per eind december 2019 staan 286 aansluitingen voor elektra en 234 voor gas geregistreerd. De nieuwe aanmeldingen kwamen verspreid over 2019 binnen. De totale inkomsten uit de samenwerking met Greenchoice zijn €7.050.

Sponsoring en subsidie

Zuiderlicht is voor haar organisatiekosten nog gedeeltelijk afhankelijk van sponsoring en subsidie. Op termijn nemen stabiele inkomsten zoals die uit bijdragen van projecten en de samenwerking met Greenchoice het over van incidentele inkomsten uit sponsoring en subsidie.

Inkomsten uit sponsoring en subsidie bestaan dit jaar uit subsidie: de subsidie “versterken Amsterdamse zoncoöperaties” van de gemeente Amsterdam. Die subsidie liep tot april 2019. Een deel van de subsidie ging

naar ontwikkeling van projecten, een deel konden we gebruiken om de eigen organisatie te versterken. Daarnaast nam Zuiderlicht samen met DRIFT, Alliander DGO (tegenwoordig Firan) en Waternet deel aan het ABC-onderzoeksproject naar de rol die coöperaties kunnen hebben in een duurzame warmtevoorziening. Dit project liep voor 2 jaar en eindigde begin 2019. De laatste inkomsten werden in 2019 ontvangen. Aan sponsoring en subsidie ontvingen we bij elkaar €14.704.

Bijdrage projecten aan organisatie

De jaarlijkse bijdrage van projecten aan de organisatie noemde we al eerder als kostenpost voor projecten. In de toekomst zijn die bijdragen uit projecten de belangrijkste inkomsten om de organisatie van Zuiderlicht te kunnen draaien. De inkomsten uit lopende projecten voor 2019 bedraagt €5.390.

Kosten voor de organisatie

De activiteiten van de organisatie zijn grofweg in drie onderdelen te verdelen. Ten eerste communicatieve activiteiten, onder andere om nieuwe leden te werven, bestaande leden op de hoogte te houden en bekendheid te generen. Ten tweede zijn er administratieve activiteiten waaronder de ledenadministratie en de financiële administratie. Tot slot zijn er de verenigingsactiviteiten zoals het organiseren van de algemene ledenvergadering, maar ook contributie voor het lidmaatschap van de branchevereniging.

Belangrijke communicatieposten zijn ledenwerving en het aanpassen en onderhouden van de website. Onder ledenwerving valt het versturen van de nieuwsbrief, het publiceren van artikelen en het delen van actuele content via Facebook, Twitter en LinkedIn. Ook geven we presentaties en zijn we al dan niet met de koffiekar, aanwezig op informatiemarkten: activiteiten die tot doel hebben om Zuiderlicht bij een breed publiek onder de aandacht te brengen. Kosten voor het bijhouden van de website bestaan voor het grootste deel uit het schrijven van nieuwsberichten en andere content, en voor een deel uit webhosting of het inhuren van diensten om de website online te houden.

Kosten voor de financiële administratie zijn bijvoorbeeld kosten voor de boekhouding en het boekhoudprogramma. In totaal kostte de boekhouding Zuiderlicht ongeveer €2.000. De rest van de kosten bestaat uit de tijd voor het bijhouden van de financiële administratie zoals het opstellen, versturen en betalen van facturen, het opstellen van de financiële stukken en het doen van Belastingaangiften.

Kosten voor ledenadministratie bestaan o.a. uit de tijd die nodig is om de persoonlijke (ontvangst)berichten naar nieuwe leden en antwoorden op vragen van bestaande leden te formuleren. Maar ook om NAW-gegevens bij te houden, bankrekeningnummers te verwerken, leningen bij te houden, afname van buurtstroom te registreren, etc. Als het goed is gaan we in de toekomst op deze kosten besparen. In mei 2020 maakten we namelijk de overstap van diverse softwarepakketten naar één applicatie: Econobis. Econobis is een door en voor energiecoöperaties gemaakte administratieve omgeving die leden zelf de mogelijkheid geeft om inzicht te hebben en NAW gegevens up tot date te houden. Zuiderlicht was in 2019 al aspirant lid van Econobis. In 2020 zetten we de eerste grote stap. Het jaarlijkse lidmaatschap voor Econobis is afhankelijk van het aantal leden en projecten van de coöperatie. Het gebruik van Econobis kostte Zuiderlicht in 2019 €2.250.

Tot slot vallen onder verenigingskosten een aantal kenmerkende uitgaven.

Ledenavonden

Zuiderlicht organiseert twee keer per jaar een algemene ledenvergadering. Tijdens de laatste ledenavond, in Joy, was onze gastspreker Dirk Vansinstjan. De culturele bijdrage was van performer en beeldend kunstenaar Nina Boas. De zomer ALV was in Old School, met na afloop een borrel. Kosten voor het organiseren van beide ALV's bedroeg €2.614.

Kennisoverdracht en samenwerking

In verschillende Amsterdamse stadsdelen zijn er mensen, waaronder leden van Zuiderlicht, die een zonnedak in hun buurt willen realiseren. In sommige gevallen richten initiatiefnemers een nieuwe coöperatie op. Anderen kiezen ervoor om gebruik te maken van structuren en faciliteiten van een bestaande coöperatie, zoals Zuiderlicht. Een bekend voorbeeld is de samenwerking tussen Natuurlijk IJburg en Zuiderlicht, onder de naam Oosterlicht. In 2019 gaven bewoners van Nieuw West hun initiatief de naam Westerlicht. Bewoners van Landsmeer vroegen of ze hun initiatief Noorderlicht mochten noemen. Ook wanneer de initiatieven niet leiden tot samenwerking, deelt Zuiderlicht haar kennis en ervaring.

Net als in 2018 werkten we bovendien samen met verschillende energiecoöperaties uit Noord-Holland. Als energie coöperaties waren we betrokken bij het opstellen van de zogenaamde Regionale Energie Strategie (RES).

Tot slot is er ook in de academische wereld veel aandacht voor de energiecoöperaties. Als een van de grotere coöperaties krijgt Zuiderlicht regelmatig het verzoek om mee te doen aan onderzoeken van studenten en onderzoekers. Wanneer mogelijk, dragen we daaraan bij. Voor kennisoverdracht en samenwerking maakte Zuiderlicht €281 aan kosten.

Het restant van de uitgaven bestaat uit structurele kosten. Hieronder valt het lidmaatschap van Energie Samen, oftewel de branchevereniging voor energiecoöperaties. De contributie is gebaseerd op het aantal leden en bedroeg in totaal €2.240. Daarnaast heeft Zuiderlicht een bestuurs- en aansprakelijkheidsverzekering. De premie voor beide verzekeringen bedroeg €1.845.

Betaalde en onbetaalde tijdsinvestering

Veel mensen, leden en bestuursleden, brengen waar zij kunnen tijd, expertise en kennis in waarmee Zuiderlicht zich kunnen ontwikkelen tot waar het nu staat. Een terechte en inmiddels terugkerende vraag is om inzicht te geven in de hoeveel tijd die Aukje van Bezeij en Frank Boon per jaar gezamenlijk in Zuiderlicht steken. En welk deel daarvan betaald is en welk deel onbetaald. In 2019 hebben zowel Aukje als Frank ruim 1.000 uur gewerkt aan project- als organisatiegerichte activiteiten. Grofweg is 65% van deze tijd toe te wijzen aan de acquisitie en ontwikkeling van nieuwe projecten. De andere 35% wordt besteed aan organisatorische taken. In 2019 vergoedde Zuiderlicht ongeveer 1/3 van de uren. Alleen die uren zijn opgenomen in de kosten.

Resultaat organisatie

Als we alle gemaakte uren zouden compenseren zouden we nog steeds een verlieslijdende organisatie zijn. Maar dat doen we niet. We geven aan de organisatie niet meer uit, dan er binnenkomt: uit subsidie, aangevuld met inkomsten uit de bedrijfsvoering, en de winst die de organisatie in 2018 maakte. Daarmee boekten we een resultaat van €4.992.

Het resultaat dat in de organisatie wordt behaald gebruiken we om onze coöperatie te versterken.

Staat van baten en lasten – Projecten en organisatie

Bijzondere baten

Tot slot verkocht Zuiderlicht in november 2019 haar aandeel in de windmolen de Grutto aan de lokale energiecoöperatie “De Nieuwe Molenaars”. De investering die Zuiderlicht deed om de molen te verwerven en de ontwikkeling van het windpark Zeewolde werden terugbetaald inclusief een maatschappelijk rendement van 5% over de looptijd. De eenmalige, en daarmee bijzondere baten, die voortkomen uit deze verkoop bedragen €4.724.

RESULTAAT ZUIDERLICHT		2019	2018
INKOMSTEN PROJECTEN	€ 90.333		
UITGAVEN PROJECTEN	€ 42.984-		
AFSCHRIJVING	€ 37.199-		
RENTE LEDEN	€ 8.701-		
RESULTAAT PROJECTEN		€ 1.449	€ 1.277
INKOMSTEN ORGANISATIE	€ 27.542		
UITGAVEN ORGANISATIE	€ 22.550-		
RESULTAAT ORGANISATIE		€ 4.992	€ 6.687
BIJZONDERE BATEN		€ 4.724	
NETTORESULTAAT ZUIDERLICHT		€ 11.165	€ 7.964

Balans – Activa

Activa (per 31-12-2019)	Debet	Credit	Saldo
Zonnepanelen	€ 470.280		€ 470.280
Windmolen	€ 0		€ 0
VASTE ACTIVA			€ 470.280
Debiteuren	€ 22.708		€ 22.708
Projecten in ontwikkeling	€ 314.214		€ 314.214
VORDERINGEN EN DEBITEUREN			€ 336.922
Rekening courant	€ 4.174		€ 4.174
Spaarrekening	€ 145.481		€ 145.481
VLOTTENDE ACTIVA			€ 149.655
TOTAAL ACTIVA			€ 956.857

Vaste activa - Zonnepanelen

In totaal plaatsten we in 2019, 791 zonnepanelen op 5 locaties, waarvan er vier tijdens het jaar in bedrijf gingen. De zonnepanelen op de Daltonschool De Meer werden in 2020 in bedrijf genomen. De zonnepanelen op De Apollo, die we in 2018 installeerden, maar die wachtten op een grootverbruikaansluiting, begonnen in de zomer van 2019 stroom te leveren.

Project	Aanschafwaarde	Afschrijving voorgaande jaren	Afschrijving dit jaar	Boekwaarde 31-12-2019
Begraafplaats	€ 2.188	€ 669	€ 146	€ 1.373
Arsenal	€ 43.043	€ 9.565	€ 2.870	€ 30.608
IJburg College 1	€ 118.735	€ 27.705	€ 7.916	€ 83.114
IJburg College 2	€ 178.318	€ 17.831	€ 11.888	€ 148.599
IJburg College 2	€ 24.892	€ 830	€ 1.622	€ 22.440
Joy	€ 7.370	€ 614	€ 457	€ 6.299
ABSA Podium	€ 41.291	€ 2.064	€ 2.659	€ 36.568
ABSA Gein	€ 40.858	€ 2.043	€ 2.631	€ 36.184
ABSA Zuiderzee	€ 68.191	€ 2.273	€ 4.444	€ 61.474
Geert Groote 2	€ 46.188	€ 0	€ 2.566	€ 43.622
Totaal	€ 524.886	€ 63.594	€ 37.199	€ 470.280

De zonnepanelen op de Geert Groote School 2 zijn in 2019 geactiveerd en opgenomen als vaste activa op de balans. In de bovenstaande tabel staan de aanschafwaarden van al geactiveerde projecten.

In de voorgaande boekjaren schreven we €63.594 af. In 2019 schreven we nog eens €30.177 af. De afschrijving van de in 2019 in gebruik genomen projecten is berekend over het aantal maanden dat deze actief waren.

De totale boekwaarde van de 10 geactiveerde projecten die per 31-12-2019 in eigendom en beheer zijn, berekenen we door de aanschafwaarde te verminderen met de afschrijving. Dat betekent dat de gezamenlijke boekwaarde van alle 10 projecten optelt tot €470.280.

Naast bezittingen in de vorm van projecten heeft Zuiderlicht ook financiële (of liquide) middelen. Die bestaan o.a. uit vorderingen en investering in projecten die in ontwikkeling zijn. De vorderingen bestaan uit de facturen die Zuiderlicht stuurde aan de locaties met zonnepanelen en aan Greenchoice. Die facturen hebben betrekking op het laatste kwartaal van 2019 maar waren op 31 december 2019 nog niet ontvangen. In totaal heeft Zuiderlicht nog €22.708 aan vorderingen van debiteuren tegoed.

Onder projecten in aanbouw staan de kosten voor aanschaf en ontwikkeling, ter hoogte van €314.214, van de projecten waar Zuiderlicht aan werkt of die nog niet geactiveerd zijn. Projecten die al wel gerealiseerd zijn maar nog niet geactiveerd, zijn de Apollo, De Dapper, Cruquiusweg, Laterna Magica en Daltonschool De Meer. Daarnaast werd ook geïnvesteerd in de ontwikkeling van projecten die in 2019 nog werden gerealiseerd. We deden bijvoorbeeld alvast een aanbetaling voor de panelen voor de gemeentewerf aan de Theemsweg en we deden een aanbetaling aan de Zoncoalitie.

Vaste Activa - Wind

Sinds medio 2016 was Zuiderlicht mede-eigenaar van windmolen de Grutto in Zeewolde. Zuiderlicht investeerde €16.154 in de molen. Daarnaast verstrekte n Zuiderlicht, evenals 8 andere coöperaties, diverse leningen. In totaal leenden we €10.130. Het doel van de aanschaf van windmolen de Grutto was om lokale energiecoöperatie in Flevoland, genaamd de Nieuwe Molenaars, een vliegende start te geven. Conform de afspraak deden we in 2019, toen de Nieuwe Molenaars genoeg eigen vermogen hadden gevonden, onze aandelen tegen een maatschappelijk rendement (5%) over.

Liquide middelen

Tot slot beschikt Zuiderlicht over liquide middelen: de bank- en spaarrekening. Het saldo van beide rekeningen samen was op 31 december €149.655. Het bedrag dat aan liquide middelen wordt aangehouden is bestemd om projecten waarvoor verplichtingen zijn aangegaan en die nog niet zijn gerealiseerd te financieren. Daarnaast zijn deze middelen bestemd om de leningen te kunnen terugbetalen.

Balans – Passiva

Passiva (31-12-2019)	Debet	Credit	Saldo
Kapitaal / eigen vermogen		€ 13.720	€ 13.720
Winst lopend boekjaar		€ 9.046	€ 9.046
EIGEN VERMOGEN			€ 22.766
Reservering omvormers		€ 7.549	€ 7.549
Reservering verplaatsing installatie		€ 867	€ 867
RESERVERINGEN			€ 8.416
Leningen leden		€ 381.250	€ 381.250
Leningen Duurzaamheidsfonds		€ 481.956	€ 481.956
LANGLOPENDE SCHULDEN			€ 863.206
Reservering aflossing leningen DHF		€ 21.617	€ 21.617
Reservering te betalen rente DHF		€ 4.600	€ 4.600
Nog te betalen rente aan leden		€ 8.690	€ 8.690
Crediteuren		€ 30.830	€ 30.830
Sponsoringsschuld		€ 7.360	€ 7.360
Subsidieschuld		€ 17.561	€ 17.561
Vennootschapsbelasting		€ 1.287	€ 1.287
BTW afdracht	- € 29.476		- € 29.476
KORTLOPENDE SCHULDEN			€ 62.469
TOTAAL PASSIVA			€ 956.857

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Zuiderlicht bestaat uit het in de afgelopen jaren opgebouwde vermogen. Ook het in 2019 behaalde resultaat, inclusief de verschuldigde winstbelasting, is opgenomen onder eigen vermogen.

Door het resultaat van het afgelopen jaar aan het eigen vermogen toe te voegen, versterken we de coöperatie. Dat is verstandig omdat hiermee in de toekomst onverwachte tegenvallers opvangen kunnen worden en biedt het de mogelijkheid om te investeren in de ontwikkeling van nieuwe projecten. Dat kunnen projecten zijn die voor Zuiderlicht belangrijk zijn, maar niet rendabel. Of projecten zijn waarvan de ontwikkeling risicovoller is, zoals de ontwikkeling van windenergie.

Daarnaast heeft Zuiderlicht met het Duurzaamheidsfonds van de gemeente Amsterdam de afspraak gemaakt om, vanaf 2020, jaarlijks het eigen vermogen te versterken met €5.000. Zuiderlicht voldoet over 2019 alvast aan deze afspraak door het behaalde resultaat aan het eigen vermogen toe te voegen.

Reserveringen

We maken reserveringen om op termijn, buiten de garantie, omvormers te ontvangen en – wanneer nodig - panelen als dan niet tijdelijk te verplaatsen. Deze staan op de balans en kunnen we aanspreken wanneer nodig.

Langlopende schulden en leningen – Leden

De leningen die zijn verstrekt door leden hebben een looptijd van 10 jaar. Ze vallen daarom onder langlopende schulden. In 2019 ontving Zuiderlicht 581 leningen van haar leden, die gezamenlijk optellen tot €145.250. In de voorgaande jaren ontvingen we al 944 leningen. In totaal ontvingen we tot en met 31 december 2019 in totaal 1.525 leningen van leden, ter hoogte van €381.250.

Ontvangen leningen leden	Aantal	Saldo
Periode: 2013 tot en met 2018	944	€ 236.00
Periode: 2019	581	€ 145.250
Totaal ontvangen aan leningen	1.525	€ 381.250

De leningen die leden verstrekken worden gebruikt voor de financiering van de projecten van Zuiderlicht. Per project wordt een business case opgesteld, waarin ook de rente en aflossing van de ledenleningen is opgenomen. De looptijd van de ledenleningen is minimaal 10 jaar. Op basis van ervaringen van energiecoöperaties die ons voorgingen, hebben we de inschatting gemaakt dat 2/3 van de leden de leningen opneemt na 10 jaar. En dat na 15 jaar alle leningen die voor een project zijn verstrekt zijn opgenomen. Om er zeker van te zijn dat we de leningen kunnen terugbetalen na de looptijd, is er een meer jaren liquiditeitsbegroting opgesteld. Omdat de eerste leningen zijn ontvangen in 2013 en de looptijd van de leningen 10 jaar bedraagt, zijn er komend jaar (2020) geen opeisbare leningen.

Langlopende schulden en leningen – Duurzaamheidsfonds

Voor alle projecten, behalve voor Tennisvereniging Joy, vroeg Zuiderlicht een lening aan uit het Duurzaamheidsfonds. Zoals eerder gemeld ontvingen we de lening voor de Daltonschool De Meer pas in januari 2020. Voor het overzicht nemen we deze lening wel op in de onderstaande tabel, maar telt niet mee in de totalen. De totale hoogte van leningen aan het Duurzaamheidsfonds bedraagt per 31 december 2019 nog €503.573. Dit is €481.956 plus de reservering voor het aflossingen van die leningen.

Project	Jaar van ontvangst	Rente	Schuld bij aanvang	Reeds afgelost	Restschuld op 31-12-19	Reservering aflossing
Arsenal	2015	1,99%	€ 35.000	€ 8.346	€ 26.654	€ 1.096
IJburg College 1	2015	1,99%	€ 100.000	€ 23.847	€ 76.153	€ 4.696
IJburg College 2	2017	1,50%	€ 120.000	€ 16.984	€ 103.016	€ 5.789
IJburg College 2+	2018	1,50%	€ 17.000	€ 1.019	€ 15.981	€ 517
Apollo school	2018	1,50%	€ 46.000	€ 3.231	€ 42.769	€ 1.640
ABSA Podium	2019	1,50%	€ 28.000	€ -	€ 28.000	€ 1.259
ABSA Gein	2019	1,50%	€ 27.000	€ -	€ 27.000	€ 1.422
ABSA Zuiderzee	2019	1,50%	€ 46.000	€ -	€ 46.000	€ 2.423
Geert Groote 2	2019	1,50%	€ 30.000	€ -	€ 30.000	€ 1.349
De Dapper	2019	1,50%	€ 35.000	€ -	€ 35.000	€ 738
Cruquiusweg	2019	1,50%	€ 25.000	€ -	€ 25.000	€ 351
Laterna Magica	2019	1,50%	€ 48.000	€ -	€ 48.000	€ 337
Dalton De Meer	2020	1,50%	(€45.000)	€ -	(€45.000)	€ -
Totaal			€ 557.000	€ 53.427	€ 503.573	€ 21.617

Kortlopende schulden en leningen

De leningen bij het Duurzaamheidsfonds lossen we af in een periode van 11 tot 15 jaar. Over die leningen betaalt Zuiderlicht jaarlijks rente plus aflossing. We maakten in 2019 een reservering voor rente en aflossing in 2020 (de laatste kolom in de bovenstaande tabel).

Over de ontvangen leningen van leden betaalt Zuiderlicht een door de leden, op de algemene ledenvergadering vast te stellen rente. Bij 3% bedraagt de rente aan de leden in het afgelopen boekjaar €8.701.

Ontvangen maar nog niet betaalde facturen in 2019 zijn opgenomen onder crediteuren. Voor de projecten Laterna Magica en Daltonschool De Meer ontving Zuiderlicht eind 2019 de facturen, maar betaalde die nog niet.

“Subsidienschuld” betreft bedragen die Zuiderlicht ontving en waarvoor we in ruil werkzaamheden moeten uitvoeren. We ontvangen subsidie van de gemeente Amsterdam en Provincie Noord-Holland. De sponsorbijdragen en subsidies zijn als schuld opgenomen omdat we elk jaar verantwoordelijk zijn voor de inkomsten aan besteedden. Wanneer partners vinden dat we het niet conform de afspraken uitgaven, bestaat het risico dat Zuiderlicht de ontvangen bedragen (gedeeltelijk) moet terugbetalen.

Voor de ingekochte diensten in het laatste kwartaal van 2019 is BTW in rekening gebracht aan de coöperatie. De BTW mag Zuiderlicht terugvragen. Die is echter nog niet ontvangen. In 2019 betaalde Zuiderlicht alvast een voorlopige aanslag vennootschapsbelasting (VpB).